

September 2015

Anden status på projekt ”Livsglade børn som bruger deres krop”

Social- og Sundhedsudvalget og Børne- og Undervisningsudvalget besluttede på fællesmødet den 25. juni 2014 at igangsætte et projekt, hvis formål er at nedbringe antallet af overvægtige børn. Den primære målgruppe for indsatsen er de 3 - 6-årige børn i Ishøj Kommunes daginstitutioner. På udvalgmøderne i november 2014 godkendte Social- og Sundhedsudvalget og Børne- og Undervisningsudvalget projektbeskrivelsen for projektet som samtidig fik navnet ”Livsglade børn som bruger deres krop”. På samme møde fremsatte Social- og Sundhedsudvalget et ønske om en løbende opfølgning og orientering på projektet i samarbejde med Børne- og Undervisningsudvalget i henhold til foreløbig tidsplan. Den første status på projektet blev behandlet på udvalgmøderne i april 2015. Med dette notat gives den anden status for projektet.

Projektets formål er at nedbringe antallet af overvægtige børn i 6-7 års alderen og har følgende delmål:

- At børn får mod og lyst til at bruge deres krop, således at deres grundform¹ forbedres.
- At flere børn deltager i det frivillige foreningsliv.
- At børn får styrket deres selvtillid og kropskompetence².
- At skabe klare snitflader og enkle arbejdsgange på tværs af kommunens centre.

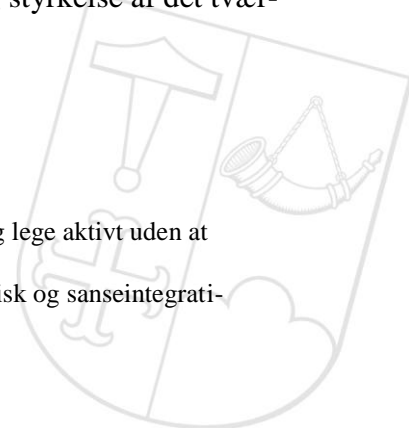
Projektet gennemføres i et samarbejde mellem daginstitutionerne, Sundhedsplejen, Familiecenteret, Center for Børn og Undervisning og de praktiserende læger. Der er endvidere tilknyttet en medarbejder fra Sundheds- og Ældrecenter og PPR, som indgår i den tværfaglige projektgruppe, hvis medlemmer er udvalgt ud fra faglige kompetencer, der støtter projektet. Der er udpeget min. en tovholder i hver institution.

Herunder gives status på projektets aktiviteter:

1. Kommunikationsplan
2. Det enkelte dagtilbud sætter mål for deres indsats
3. Afdækning af medarbejdernes kompetencer
4. Kompetenceudviklingsforløb for medarbejdere i kommunens daginstitutioner
5. Nye lege og aktiviteter implementeres i dagtilbuddene løbende
6. Forældrekonference
7. Klare snitflader og arbejdsgange på tværs af kommunens centre og styrkelse af det tværfaglige samarbejde.
8. Samarbejde med de praktiserende læger
9. Øvrige indsatser der understøtter projektets mål

¹ En god fysisk grundform betyder, at børnene har overskud til at gå, løbe, hoppe og lege aktivt uden at miste pusten og overskuddet.

² Gode kropskompetencer betyder, at barnet er aldersvarende socialt, psykisk, motorisk og sanseintegrationsmæssigt.

1. Kommunikationsplan

Kommunikationsafdelingen har udarbejdet en kommunikationsplan og projektleder er i løbende dialog om denne med kommunikationsafdelingen.

2. Det enkelte dagtilbud sætter mål for deres indsats

Som et led i projektet har samtlige dagtilbud valgt at sætte særligt fokus på udnyttelse af legepladsen som et pædagogisk læringsrum. Målet er, at legepladsen bliver et naturligt læringsrum, hvor såvel medarbejdernes som børnenes kropskompetencer øges.

3. Afdækning af medarbejdernes kompetencer

Projektleder Helle Kirud har i januar og februar søgt at afdække medarbejdernes kompetencer af relevans for projektet.

Medarbejderne har forskellige kompetencer i motorik og bevægelse og på forskellige niveauer. Projektlederen vurderer, at der med medarbejdernes kompetencer er gode muligheder for at igangsætte bevægelseslege og -aktiviteter. Flere dagtilbud benytter hal, svømmehal og udearealer til leg og bevægelse. En generel udfordring er dog, at systematisere, målrette og begrunde hvorfor og hvordan de valgte bevægelsesaktiviteter er vigtige for børnene og deres kropslige og motoriske udvikling.

AKTIVITETEN ER AFSLUTTET

4. Kompetenceudviklingsforløb for medarbejdere i kommunens daginstitutioner

Der er i 2015 iværksat nedenstående kompetenceudviklingsforløb for medarbejderne i kommunens daginstitutioner

Oplæg om projektet for medarbejdere i institutionerne

Projektlederen har holdt oplæg om projektet med efterfølgende debat på personalemøder i samtlige institutioner. Formålet med oplæggene har været, at medarbejderne får viden om projektets mål og aktiviteter og om deres rolle i projektet. Oplægget har endvidere formidlet viden om bevægelse, sundhed og sundhedsadfærd samt om medarbejdernes rolle som kompetente bevægelsesrollemodeller.

AKTIVITETEN ER AFSLUTTET

Sidemannsoplæring og aktionslæring

For at sikre, at der kommer hurtigt og synligt gang i projektets primære aktiviteter – bevægelse med børnene – og for at når så mange medarbejdere som muligt har projektgruppen valgt, at starte kompetenceudviklingen med sidemannsoplæring og aktionslæringslignende forløb. Forløbet kaldes i daglig tale ”Mesterlæreforløbet”. Aktionslæring går kort fortalt ud på, at udvikle praksis ved kontinuerligt at eksperimentere med og reflektere over praksis med udgangspunkt i de erfaringer, medarbejderen allerede har. På den måde udvikler medarbejderne deres kompetencer og praksis mens de laver pædagogiske bevægelsesaktiviteter sammen med børnene vejledt af instruktørerne som står for forløbene. I forløbet udvikler medarbejderne samtidig viden om nye bevægelseslege og bevidsthed om, hvordan de kan være kompetente bevægelsesrollemo-

deller for børnene. Aktionslæring eller sidemandsoplæring er ifølge EVAs rapport "*Viden der forandrer*" en af vejene til at opnå implementering.

Alle 10 daginstitutioner er i gang med mesterlæreforløbene. Forløbene tager udgangspunkt i institutionernes mål om at legepladsen bliver et naturligt læringsrum, hvor såvel medarbejdernes som børnenes kropskompetencer øges. Forløbene har derfor fokus på legepladsen som pædagogisk læringsrum. Mesterlæreforløbene gennemføres af projektlederen og en ekstern legeinstruktør.

Der er udpeget to tovholdere fra hvert dagtilbud, som skal deltage i mesterlæreforløbet og uddannes så de efterfølgende kan fungere som vejledere for deres kollegaer og som aktive rollemodeller for de øvrige medarbejdere og børnene. Tovholdere får ansvaret for at der systematisk gennemføres organiserede bevægelseslege på legepladsen. Under forløbet får tovholderen viden om motorik, sanseintegration og ideer til at bevægelseslege på legepladsen. Forløbet består af en vekselvirkning mellem at instruktøren gennemfører lege på legepladsen, at medarbejderne selv planlægger og gennemfører forløb, observationer, feedback og teori. Desuden har tovholderne fået udleveret inspirationsmateriale for eksempel materialet "*Rend og hop med Oliver*" fra KFUM, DGI materialet "*Slip legen fri*" og "*Mere bevægelse i børnehaverne*" og en standardbeskrivelse af børns motoriske udvikling.

Som en del af forløbet gennemgås legepladsen med henblik på, at identificere steder og legeredskaber der egner sig og motiverer til bevægelseslege. Undervejs i gennemgangen udveksles ideer til hvilke muligheder legepladsen der er for motorisk træning.

Erfaringerne fra "Mesterlæreforløbet" skal danne grundlag for beslutningen om, hvilke kompetenceforløb der skal iværksættes i 2016.

Tour de legeplads" i nærområdet

Tovholderne opmuntres til at besøge kommunes forskellige legepladser, hvor børnene får mulighed for at styrke deres motorik. Projektlederen har udleveret en oversigt over kommunes legepladser for at skabe inspiration til "Tour de legeplads".

5. Nye lege og aktiviteter implementeres i dagtilbuddene løbende

Som beskrevet ovenfor udvikles og implementeres nye lege og aktiviteter samtidig med medarbejdernes kompetenceudvikling. Desuden vil projektlederen i samarbejde med institutionernes tovholdere indsamle ideer til lege og bevægelsesaktiviteter og udarbejde en mappe med beskrivelser af lege, litteraturhenvisning og relevante hjemmesider til inspiration.

6. Forældrekonference

Efter anbefaling fra projektgruppen besluttede udvalgene i april 2015, at forældrekonferencen flyttes fra maj 2015 til Kulturnatten den 30. oktober 2015 med håb om at tiltrække flere forældre til konferencen. Projektgruppen planlægger at lave en informativ stand, hvor forældrene kan få oplysninger om projektet og de tilbud som er i kommunen.

7. Klare snitflader og arbejdsgange på tværs af kommunens centre og styrkelse af det tværfaglige samarbejde

Afrikaturen

Afrikaturen³ er en struktureret leg der danner rammen for en observation af børnenes motorik og som kan bidrage til, at opspore børn med trivselsudfordringer, motoriske udfordringer og overvægt. Afrikaturen tilbydes af sundhedsplejerskerne til alle dagtilbud, som en aktivitet der understøtter projektet. Alle daginstitutioner har haft besøg af deres sundhedsplejerske inden sommerferien og der er lavet konkrete aftaler om afvikling af Afrikaturen.

Børn der tilbydes Afrikaturen skal være omkring 4 - 4,3 år. Grunden til at den alder er valgt er, at det forskningsmæssigt er dokumenteret, at det er omkring fire års alderen, man kan begynde at se udvikling af overvægt⁴.

Tværfagligt samarbejde mellem sundhedsplejersker og institutioner

Sundhedsplejen er organiseret således, at hver daginstitution har en sundhedsplejerske tilknyttet, som også deltager i de tværfaglige team. Denne organisering styrker det tværfaglige samarbejde både gennem fælles aktiviteter og samarbejde og konsultationer ved behov.

Sprogkorpset og støtte- og ressourcepædagoger

Sprogkorpsspædagoger (ansat i sprogkorpset under CBU) og støtte- og ressourcepædagoger (ansat i PPR) varetager på hver deres fagområde opgaver med børnene i daginstitutionerne og har deres daglige gang der. Derfor er det relevant, at de kender til projektet og kan bidrage til at understøtte projektet. Projektlederen afholder derfor løbende møder med de tværfaglige samarbejdspartnere. Projektlederen har holdt oplæg om projektet på sprogpædagogerne og ressourcepædagogernes personalemøder. Lederen af støtte- og ressourcepædagogerne indgår i projektgruppen.

Sprogkorpset arbejder generelt med mange læringsmåder som muligt og inddrager derfor også i meget høj grad leg og bevægelse i sprogstimuleringen. Sprogkorpset arbejder blandt på at udvikle børnenes undrende, spørgende og eksperimenterende tilgang som udgangspunkt for sproglig og kognitiv udvikling. I den forbindelse har børnene bl.a. arbejdet med kroppen og kroppens muligheder.

Støtte- og Ressourcepædagogernes indsats bevæger sig omkring generel trivsel og udvikling for børn med særlige behov, og børn der befinder sig i udsatte positioner. Konkret i forhold til projektet *"Livsglade børn som bruger deres krop"*, er omdrejningspunktet den mentale sundhed og det at kunne mærke sig selv i verden. Ressourcepædagogerne er optaget af sammenhængen mellem bevægelse og sansemotorisk stimulering og kognitiv og social udvikling i et inkluderende perspektiv. Støtte- og Ressourcepædagogerne har ligeledes tilbudt at lave aktionslæringsforløb i kommunens dagtilbud. Her har nogle institutioner valgt at sætte fokus på aktionslæringsforløb med fokus på bevægelse.

³ Afrikaturen er oprindeligt udviklet af sundhedsplejersker og pædagoger i Ishøj Kommune i forbindelse med Sundhedsstyrelsens satspuljeprojekt Børns Trivsel (2011-2014).

⁴ Børn og Unge lægen i Ishøj Kommune har været i dialog med forsker, som beskæftiger sig med overvægt og de har anbefalet at børnene skal være 4 - 4,3 år når de deltager i Afrikaturen.

8. Samarbejde med de praktiserende læger

Det er et mål i de kommende år, at få et tættere og konstruktivt samarbejde med de praktiserende læger om børns sundhed generelt, men med særlig vægt på et samarbejde om de familier, som har små børn med overvægt i alderen tre til seks år. Målet er at den praktiserende læge henviser familier med overvægtsproblematikker til et ICDP⁵ forløb varetaget af en sundhedsplejerske.

Kontakten til de praktiserende læger varetages af en sundhedsplejerske, som også er specialist i overvægt. Hun har på nuværende tidspunkt fået etableret kontakt til alle læger og skal i de kommende måneder mødes med dem og aftale det konkrete samarbejde. Der er udarbejdet en folder som orienterer familien om tilbuddet. Mødet med lægerne vil blive fulgt op af nye måder i foråret 2016.

Projektlederen har sendt et brev til de praktiserende læger i Ishøj om projektet og vedlagt en projektbeskrivelse.

9. Ørige indsatser der understøtter projektets mål

I alle kommunens dagtilbud er der iværksat forskellige initiativer og aktiviteter som på forskellig måde understøtter projektet og projektets mål. Herunder beskrives nogle af initiativerne.

- Seks dagtilbud deltager i projekt ”*Leg, bevægelse og fællesskab uden alder*”, hvor ældre medborgere på frivillig basis deltager i bevægelsesaktiviteter sammen med børn og pædagoger. De deltagende institutioner fortæller, at projektet har været med til at kvalificere medarbejdernes faglige kompetencer. I efteråret 2015 afholdes to DGI kurser for medarbejdere og senioridrætsbørn, hvor der bla. er fokus på børns motorik, sanseintegration, bevægelseslege, rollemodel og det sunde barn.
- Flere af kommunens dagtilbud deltager sammen med Ishøj Naturcenter deltaget i Fri-luftsrådets kampagne ”*Spring ud i naturen*”, hvor medarbejdere og senioridrætsbørn via kursus og materiale får fokus på natur og bevægelse. Et af målene for ”*Spring ud i naturen*” er, at medarbejderne i institutionerne bliver bedre til at indtænke naturen i nærområdet som bevægelsesrum. Naturvejleder Mads Ellegaard Larsen laver opfølgning på bevægelsesruter og det udleverede materiale fra ”*Spring ud i naturen*” sammen med medarbejderne i dagtilbuddene.
- Flere dagtilbud er meldt sig til DGI kampagne ”*Hej skal vi lege*” i uge 41, og Ishøj Naturcenter planlægger understøttende sundhedsaktiviteter i uge 41.
- Et dagtilbud har besluttet at der ved ”forældrekafe” skal leges med forældre og børn, således at forældrene får kendskab til de nye bevægelseslege.
- En institution har indgået en aftale med DGI om en certificering som bevægelsesinstitution.
- To dagtilbud anvender svømmehallen til leg, bevægelse og motorisk træning.

⁵ ICDP er et træningsprogram, der kan udvikle pædagogisk relationskompetence hos lærere, pædagoger og andre, der arbejder med mennesker.